

NIEUWE RUBRIEK VAN, VOOR, OVER EN DOOR SENIOREN

AFLEVERING 14

Lang heb ik nagedacht over de titel die ik deze aflevering zou meegeven. Ik zou zo maar wat hebben kunnen neerschrijven. Maar dan zou ik ernstig te kort doen aan een heel bijzondere man en dorpsgenoot. Dus doe ik dat niet, zou niet passen ook.

Misschien kom ik er nog op. Aan het eind wellicht!

Iets heel groots zou het moeten zijn, maar daar zijn voor mijn gevoel in zijn geval geen woorden voor. Ik overdrijf daarmee niet, integendeel.

Een beetje merkwaardig begin is het wel.

Waar een toevallige ontmoeting, bij mij voor de deur op het dorpsplein, al niet toe kan leiden. Natuurlijk kende ik hem wel. Dat wil zeggen, van een enkele vluchtige ontmoeting en kort gesprek. Ed praat makkelijk en er was in een ver verleden enige relatie met zijn vader en broer. Wellicht was zijn vader wel de “roomrijder” uit het verhaal in het dialect over de Tielse van Toone uit de vorige uitgave! Zou zomaar gekund hebben. We waren nog niet zo lang in Beneden-Leeuwen gevestigd. Als er aan de vrachtwagen van melkrijder Toon van Heck iets kapot was, vroeg hij ons altijd of we dat niet snel even konden repareren. Die wagen moest immers rijden. Wij waren met schepen en boten bezig, maar lassen aan een vrachtauto kon natuurlijk altijd wel. Zo hielp de “lamme de blinde”! Tonny, zijn iets oudere broer heeft jaren bij me gewerkt. Uiterlijk lijken ze wel wat op elkaar al zijn ze voor mijn gevoel totaal verschillend van aard.

Het bovenstaande min of meer als een inleiding van dit verhaal dat gaat over:

“Ed van Heck en zijn bijzondere kunstenaarschap!”

Laten we dit maar als titel beschouwen.

Laat ik vooraf vaststellen dat het zelfs voor de beste journalist onmogelijk is om in een betrekkelijk kort verslagje te verwoorden wat hij heeft gezien, gehoord en beleefd bij een bezoek aan Retstraat 10A in Beneden-Leeuwen!

Onbeschrijfelijk in alle opzichten. Ik som u een aantal gradaties op: Geniaal, hoogstaand, uniek, fantastisch, kunstzinnig, perfectionistisch, fabuleus, eenvoudig bescheiden, maar zeer terecht, ook een beetje trots. Het absoluut meest bijzondere aan zijn kunstenaarschap is zijn autodidacte status. Dat wil zoveel zeggen, dat hij geen enkele opleiding als kunstschilder heeft genoten en zich dus alle aspecten van dat moeilijke vak zelf eigen heeft gemaakt en dat is nogal wat! Ga maar na: Materiaalkeuze en gebruik, compositie, perspectief, lichtval, keuze van de objecten en alle gedetailleerde technieken die je moet beheersen om tot zo'n absolute perfectie te kunnen komen. Realistische kunst bedrijft hij. Daar wordt vaak wat badinerend over gedaan, maar was Rembrandt van Rijn niet ook een realistische schilder pur sang?

Een beetje chaotisch is Ed ook wel, maar daarvan zegt hij zelf: “Chaos als kunst verheffen is ook kunst.” Al deze aspecten en eigenschappen zijn terug te voeren tot de absoluut unieke manier waarop Ed zijn leven en werken heeft ingericht.

Als 10e in de rij van 11 kinderen werd hij op 2 juli 1954 geboren in het huis waarin hij nu nog steeds woont, zonder ooit in een ander huis gewoond te hebben.

Na zijn lagere schoolperiode heeft hij nog kort een vervolgopleiding gedaan.

Omdat Ed wat ondeugend was, in de goede zin van het woord, was die opleiding aan hem niet besteed. In overleg met zijn vader en de school, werd besloten dat Ed beter aan het werk kon gaan. Zo is hij gedurende aan aantal jaren in de dan nog bloeiende meubelindustrie werkzaam. Zijn nog steeds ondeugende aard gaat hem op die meubelfabriek parten spelen. Hij wekt met zijn vrije aard spanningen op bij zijn werkgevers, maar vooral bij Ed zelf, Zo'n creatieve geest kun je niet tussen vier muren handhaven. Als de conflicten zo hoog oplopen dat ze hem liever kwijt dan rijk zijn, grijpt zijn vader voor de tweede keer in. “Komde gij mar bij mij op den vrachtwagen.” Als hij me dat vertelt is hij merkbaar geëmotioneerd en voel ik aan hem de waardering naar zijn vader voor dat besluit. Ed rijdt dan een aantal jaren op die melkwagen mee, totdat zijn vader hem het bedrijf overdraagt.

Als dan tenslotte dat ophalen van de melk bij de boeren met melkbussen wordt vervangen door tankauto's, besluit Ed te stoppen. Goede raad is nu duur. Ed heeft zich al danig verknocht aan zijn kunst. Met de kunst in het achterhoofd en het weer opnieuw in een baan te moeten gaan opereren ziet hij, maar wederom ook zijn vader niet zitten. Voor de derde keer besluit zijn vader: “Godde gij mar weier mé ouwen kunst. Ut is beater wa minder te verdienen, agge mar goed in auw vel zit.”

Voor de tweede keer is de emotie bij Ed merkbaar en besef je dat hij zijn vader heel hoog heeft zitten. Mooi is dat!

In dat grote ouderlijke huis, met daarin tenminste wel acht vertrekken, staan honderden, nee duizenden verschillende kunstuitingen tentoongesteld, waaronder tientallen prachtige door hem zelf gemaakte schilderijen, en allerlei leuke prullaria. Let wel, behalve de toevallig verzamelde andere leuke objecten, allemaal door Ed zelf geschilderd of ontworpen en gemaakt.

Schreef ik in de eerste aflevering van deze rubriek al eens over de unieke verzameling in het museumje van Jan Jacobs, de verzameling van Ed, grotendeels allemaal zelf gemaakt, gaat nog vele gradaties verder en grenst aan het onbeschrijflijke. Je moet dit gezien hebben vooraleer je er de ware omvang van kunt beseffen. Grandioos met stip en met recht uniek!

Het zou voor iedere Beneden-Leeuenaar, wat heet, iedere Maas en Waler, iedere Nederlander de moeite waard zijn zich met een bezoek een beeld te vormen van wat Ed hier tot stand heeft gebracht. Dat is namelijk niet te beschrijven, ook niet door de beste journalist. Ik ben vrij nuchter, maar overdrijf niet.

Als het monument dat hij ontworpen heeft en waarvan hij zo vurig gehoopt had het ook te mogen maken voor plaatsing op het dorpsplein, merk ik voor de derde keer dat hij moeite heeft zijn emoties onder controle te houden.

Hij vindt het jammer dat er zo weinig aandacht aan zijn plan is besteed.

Hij vertelt met verve over Wolter van Leuwe, de Duitse ridder die door zijn superieuren uit

Aken, destijds rond 1200, hier in een kasteel werd gestationeerd om te waken over de veiligheid van de dijken en daarmee het Land van Maas en Waal te, beschermen tegen overstromingen door het rivierwater. Toen al!

De namen van de beide dorpen Boven- en Benden-Leeuwen zijn naar hem vernoemd.

In zijn euforie heeft hij een schaalmodel gemaakt en waarvan hij stil hoopt het nog eens op ware grootte met een totale hoogte van wel zes meter te mogen verwezenlijken.

Gedurende de rondgang door zijn huis en de tuin met bijgebouwen en gebouwtjes, attendeert hij mij op de gedetailleerdheid van zijn schilderstukken. Hij heeft een grote loep bij zich. Die houdt hij voor een schilderij waarop een wolf is afgebeeld en laat me zien hoe uiterst secuur de vacht van het dier is gestructureerd, zo fijn dat de beste fotocamera het niet zou kunnen overtreffen.

Als we weer op een van zijn buitenzitjes terug zijn en ik al peinzend naar mijn notities zit te kijken vraagt Ed mij: “Heb je nog iets meer te vragen?” Ik antwoord hem, dat ik nog wel 100 vragen zou kunnen stellen, maar waar begin en eindig ik?

Als ik na twee uur luisteren zou hebben toegegeven het gesprek nog weer voort te zetten, nadat Ed in zijn sappige Maas en Waalse dialect gedurende al die tijd met een onstuitbaar enthousiasme aan het woord is geweest, zou het wel eens heel erg laat geworden kunnen zijn. Uiteindelijk is de lengte van mijn rubriek betrekkelijk gelimiteerd. In feite zou ik, met wat foto's, een hele uitgave vol over deze Beneden-Leeuwense man kunnen schrijven.

Daarom beste dorpsgenoten, raad ik u aan, binnenkort eens een keer die absoluut bijzondere en unieke verzamelde en geheel zelf ontworpen en gemaakte objecten te gaan bekijken.

Uw impressie zal mijn enthousiasme bevestigen en durf ik te beweren, zal overtreffen.

Een kleine geste van uw kant zal Ed echt goed doen, want ook bij hem moet in deze barre tijden de schoorsteen blijven roken. Een opdracht voor een heel, heel mooi schilderij zou helemaal fantastisch zijn.

Henry Engelaer

Ziet u grote verschillen in techniek en eindresultaat tussen een zelfportret van Rembrandt van Rijn en dat van Ed van Heck? Ik niet!

Het Hans en Grietje huis Retstraat 10 A, waarin Ed zijn huis heeft getransformeerd en waarin hij geboren en getogen is en waarin hij nog steeds woont en werkt.

Ed in volle concentratie bij het maken van een van zijn creaties.

Ed met een van zijn dieren als onderwerp. In dit geval de wolf.

Een van de sprookjesachtige gebouwtjes waarvan er wel een stuk of acht bij Ed in zijn tuin staan.

Als je in staat bent om zo'n tafereel vast te leggen, mag je jezelf dan kunstenaar noemen? Dacht het wel!

